

Kartläggning förekomst av våld i nära relation, & hedersrelaterat våld och förtryck i Hylte kommun 2023-2024

EN SAMMANSTÄLLNING AV BEFINTLIG STATISTIK OCH
UPPLEVELSER AV VÅLD

Innehåll

Inledning	2
Källor till kartläggning.....	2
Barn och unga.....	3
Mobbing och trakasserier.....	3
Hot och tvång.....	3
Kränkingsanmälningar	4
Misshandel	5
Sexuellt våld och utnyttjande.....	6
Våld i ungas parrelationer	6
Hedersrelaterat våld och förtryck.....	6
Våld inom familjen	7
Vuxna	9
Otrygghet och trakasserier	9
Hot och tvång.....	10
Misshandel	10
Sexuellt våld och utnyttjande.....	11
Hedersrelaterat våld och förtryck.....	11
Pågående ärenden socialtjänsten vuxna	11
Sammanfattning	13
Källförteckning	14

Inledning

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck har uppmärksammats allt mer i Sverige och i Hylte kommun under de senaste åren. I december 2021 antogs den kommunövergripande handlingsplanen mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. En prioriterad åtgärd i handlingsplan är att kartlägga förekomst av våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck, där kultur- och folkhälsonämnden är ansvarig. Tidigare kartläggning har tagits fram för åren 2018–2022, medan denna fokuserar på åren 2023–2024.

Som ett led i att arbeta mer förebyggande är det angeläget att kartlägga förekomsten våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. En kartläggning kan ge en nulägesbild inför framtida uppföljningar och synliggöra behov.

Källor till kartläggning

Statistik har inhämtats från flera olika källor för att skapa en samlad bild kring förekomst av våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i Hylte kommun. Till kartläggningen har statistik samlats in från ungdomsenkäten Luppen, socialtjänstens verksamhetssystem och system för systematisk uppföljning, skolans system för kränkingsanmälningar, Brottsförebyggande rådet (BRÅ) statistikdatabas över anmällda brott¹, nationell trygghetsundersökning (NTU), samt via dialog med professioner inom skola och socialtjänst. Fokus ligger på både barn, unga och vuxna.

För att möjliggöra jämförelser av antalet brott i den egna kommunen med motsvarande uppgifter för region Halland och riket relateras antalet brott till 100 tusen invånare.

Det är viktigt att notera att statistiken inte alltid tydligt visar om våldet skett inom en nära relation. Rapporten ger dock en bred överblick över de olika former av våld som barn, unga och vuxna i kommunen kan utsättas för – såväl i hemmet som i offentliga miljöer².

¹ *Anmällda brott* omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten

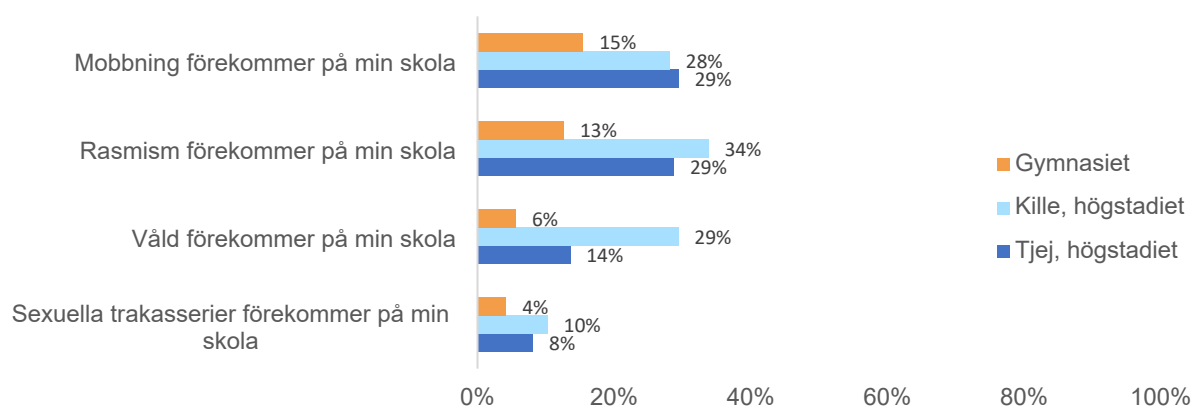
² Med *nära relation* menas alla relationer som präglas av närhet, förtroende, beroende och tillit.

Barn och unga

Mobbing och trakasserier

Över tid har andelen som mobbats minskat, framför allt bland högstadietjejer. Även könsskillnaderna har minskat.

Däremot uppger unga med funktionsnedsättning i högre grad än andra att de har blivit utsatta för brott de senaste sex månaderna, såsom stöld, misshandel, hot, sexuellt våld eller utnyttjande, samt att bilder på dem har spridits mot deras vilja. Denna grupp känner sig även mer otrygga i sitt bostadsområde, i skolan och på internet. Unga med funktionsnedsättning uppger också oftare att de har blivit utsatta för mobbning, trakasserier eller utfrysning. Dessutom är det vanligare bland ungdomar i årskurs 9 att ha blivit utsatta för kränkningar, kontrollerande handlingar eller våld från en familjemedlem eller annan släkting.

Andelen högstadieungdomar som instämmer i att våld förekommer på sin skola har minskat betydligt sedan tidigare år. 2018 angav 39 % av ungdomarna på högstadiet att våld förekommer på deras skola, medan endast 22 % angav detta 2024.

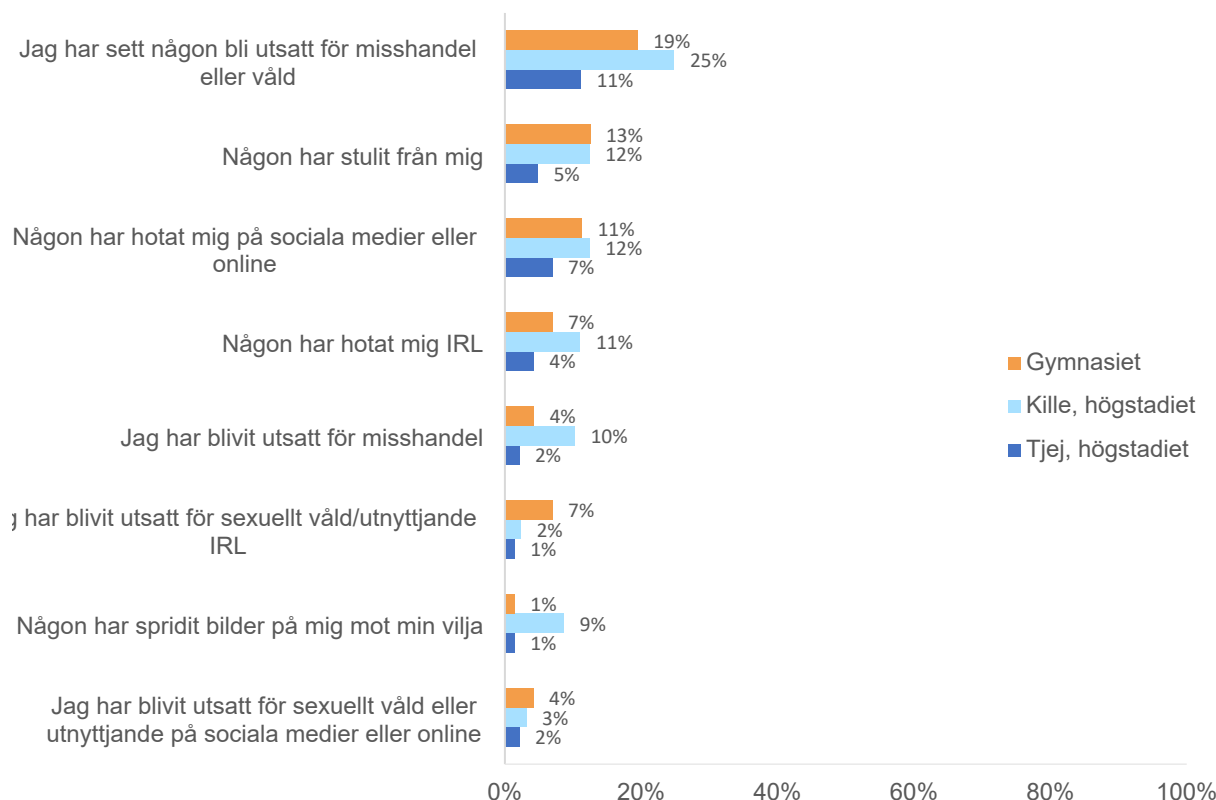
Något lägre andel högstadieungdomar uppger att sexuella trakasserier förekommer på deras skola 2024 (10 %), jämfört med 2021 (13 %). Bland gymnasieungdomar syns ett något ökat antal som uppger att de utsatts för sexuella trakasserier (Luppen, 2024).

Hylte har senaste fem åren legat över riket avseende anmälningar om ofredande³ mot flicka/pojke under 18 år. Anmälningar avser i högre grad ofredande mot pojke än flicka under 18 år (BRÅ).

Hot och tvång

De gymnasieelever och högstadiepojkar som uppger att de blivit hotade de senaste sex månaderna, ligger på samma nivå som tidigare år. Däremot är en lägre andel högstadieflickor som uppger att någon hotat dem 2024 jämfört med tidigare år.

³ Fysiskt antastande, störande kontakter eller annat hänsynslöst agerande

På frågan om vem som utsatt är det vanligaste svaret att inte veta, följt av en ungdom som man känner. 6 % av killarna och 4 % av tjejerna på högstadiet angav att en partner varit den som utsatt en för ovanstående.

Under 2023–2024 anmäldes 14 brott om olaga hot⁴ mot pojke/flicka Hylte kommun, där majoriteten inte var internetrelaterade. Hylte låg över riket avseende olaga hot mot flicka 2023 och olaga hot mot pojke 2024, sett till anmälningar per 100t. inv. Jämfört med tidigare år har Hylte haft betydligt färre anmälningar avseende olaga hot (BRÅ).

Kräkningsanmälningar

Under 2024 ökade det totala antalet kränkingsanmälningar jämfört med året innan. Andelen som kom från förskolan minskade däremot något – från 23 % år 2023 till 18 % år 2024. Fysisk kränkning, som tidigare stod för hälften av alla anmälningar, minskade under 2024. Även anmälningar om kombinerad fysisk och verbal kränkning minskade, medan psykosocial kränkning ökade till 5 %.

Könsfördelningen visar att pojkar i högre grad är den som utsätter någon annan för kränkning båda åren, men deras andel ökade från 65 % (2023) till 69 % (2024). Flickors andel minskade under samma period från 18 % till 16 %.

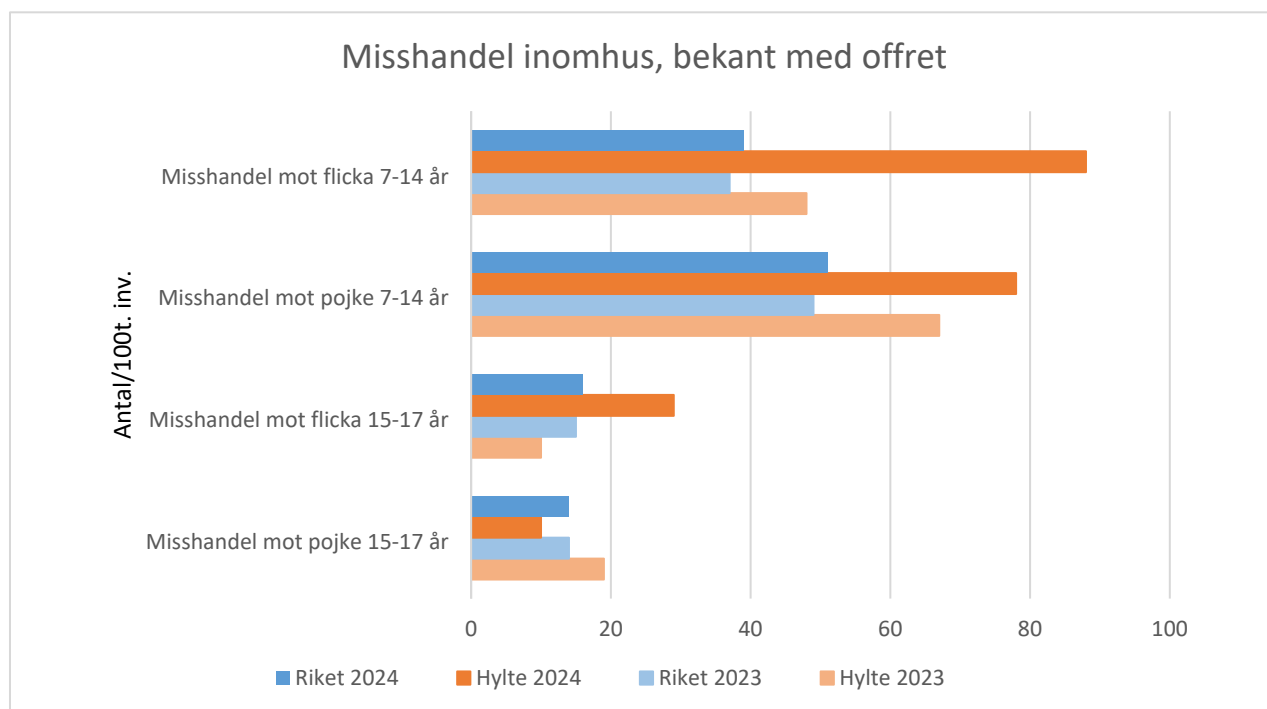
Bland de som utsattes för kränkning var pojkar överrepresenterade 2023, men skillnaden minskade något 2024. En tydligare trend under 2024 är att flickor i större utsträckning utsattes för verbal kränkning, medan fördelningen mellan könen var mer jämn föregående år.

⁴ Att hota någon med en brottslig handling, exempelvis genom att lyfta vapen mot personen

På Kompetenscentrum, som omfattar gymnasieskola och vuxenutbildning, rapporterades totalt tio kränkingsanmälningar både 2023 och 2024. År 2023 handlade de flesta anmälningarna om fysisk och verbal kränkning. Under 2023 var det flest tjejer/kvinnor som utsattas för kränkningar (67 %). Under 2024 såg fördelningen något annorlunda ut. Hälften av anmälningarna rörde då trakasserier. Andelen pojkar eller män som blivit utsatta ökade till 60 %, medan den som utsatt någon för kränkning fortsatt var pojkar eller män – en oförändrad andel jämfört med året innan.

Misshandel

Hylte har, likt tidigare år, fortsatt legat över riket gällande antal anmälda brott om misshandel inomhus, mot flicka och pojke 7–14 år samt 15–17 år, där våldsutövare är bekant med offret. Medan anmälningarna tidigare främst avsett pojkar/killar, är det en mer jämn könsfördelning för anmälningarna under 2023–2024 (BRÅ).

En fjärdedel av högstadieeleverna uppger att de sett någon annan bli utsatt för misshandel eller våld de senaste sex månaderna. Däremot anger de i lägre grad att de själv blivit utsatta för misshandel, 6 % av högstadieeleverna anger att de blivit utsatta för misshandel de senaste sex månaderna jämfört med 8 % 2021. Högstadiekillar uppger över tid en högre grad av utsatthet av misshandel jämfört med högstadietjejer. Endast 4 % (3 personer) av gymnasieeleverna svarar att de utsatts för misshandel (Luppen, 2024). I jämförelse angav 6 % av gymnasieeleverna 2021 att de utsatts för misshandel under de senaste sex månaderna.

När det gäller ungdomarna som svarat på den anpassade versionen av Lupp uppger 33 procent att de har varit utsatt för misshandel, motsvarande siffra för riket är 17 procent. Dessa resultat ska dock beaktas med försiktighet utifrån att endast 12 personer besvarade den (Luppen, 2024).

Sexuellt våld och utnyttjande

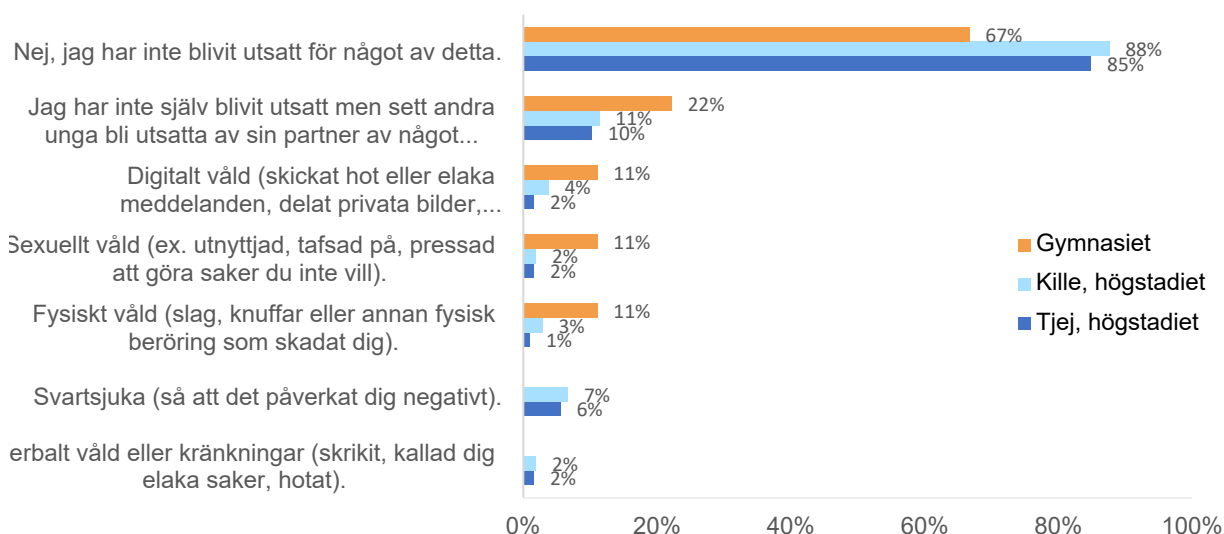
Unga på gymnasiet har i högst grad varit utsatt för sexuellt våld eller utnyttjande. Bland ungdomar som svarat på den anpassade Luppen uppger 17 procent att någon har tagit på deras kropp fast de inte ville det.

Över tid har andelen högstadiekillar som utsatts för sexuellt våld legat på liknande nivåer, med en liten ökning 2024. Då angav 5 % av högstadiekillarna att de blivit utsatt för sexuellt våld jämfört med 1 % 2021. Bland högstadietjejer har utsattheten minskat över tid. 2024 angav 2 % av högstadietjejeerna att de blivit utsatt för sexuellt våld eller utnyttjande, jämfört mot 9 % 2021. För gymnasieungdomar har utsattheten för sexuellt våld ökat något, från 7 % 2021 till 11 % 2024 (Luppen, 2024)

Under 2023–2024 anmäldes 3 fullbordade våldtäkter mot pojke och flicka under 15 år och 2 fullbordade våldtäkter mot flicka 15–17 år (BRÅ).

Våld i ungas parrelationer

För första gången har ungdomarna fått svara på en fråga om de blivit utsatta för kränkningar, kontrollerande handlingar eller våld av sin partner. 7 procent av högstadiekillarna och 6 procent av högstadietjejeerna uppger att deras partner uppvisat svartsjuka. Det är dock vanligt att inte själv blivit utsatt men sett andra bli utsatta. Observera att det är en liten andel gymnasieungdomar som besvarat dessa frågor. Resultatet för gymnasiet bör betraktas med försiktighet.

I enkäten ställdes även en fråga om huruvida ungdomarna får gifta sig med vem de vill. 86 % av högstadietjejeerna svarar att de får det, medan motsvarande andel hos killarna är 80 %. När det kommer till gymnasieungdomarna uppger 86 % att de får gifta sig med vem de vill. Fler killar än tjejer på högstadiet svarar "Ja, men bara om personen är av ett annat kön än mig".

Hedersrelaterat våld och förtryck

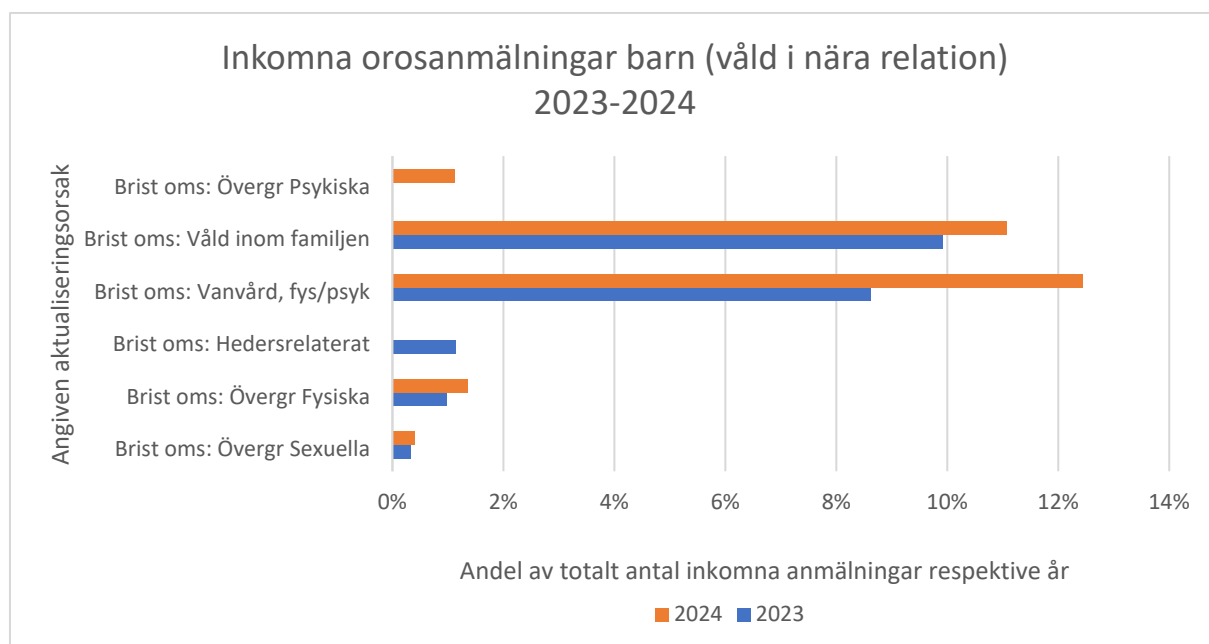
Högstadie- och gymnasieungdomar fick svara på om de har blivit utsatta för olika former av kränkningar, kontrollerande handlingar eller våld av en familjemedlem eller annan släkting. Totalt uppger 13 % att de har varit utsatta för en eller flera kränkningar. Av de som blivit utsatta är det vanligast att ha blivit utsatt för fysiskt våld, att tvingats bevaka eller bestaffa

syskon, förbjudits att vara med på simning där både tjejer och killar badar tillsammans samt delta i sex- och samlevnadsundervisning i skolan. Det finns inga betydande skillnader mellan könen.

Av gymnasieungdomarna svarade 22 % av att någon familjemedlem eller annan släkting förbjudits, använt våld, begränsat dem senaste 12 månaderna, jämfört med 30 % 2021. Observera att det är en liten andel gymnasieungdomar som besvarat dessa frågor. Resultatet för gymnasiet bör betraktas med försiktighet. (Luppen, 2024) Under 2023 inkom orosanmälningar för sex unika individer till socialtjänsten som rörde hedersrelaterat våld och förtryck (Treserva).

Våld inom familjen

Under 2024 nådde antalet orosanmälningar till socialtjänsten i Hylte kommun gällande barn och unga rekordhöga nivåer. En av de vanligaste orsakerna till att en anmälan aktualiseras hos socialtjänsten har under de senaste åren varit våld inom familjen. Dock visar en tydlig trend att orosanmälningar relaterade till våld inom familjen har minskat, medan anmälningar som rör vanvård har ökat. År 2024 utgjorde anmälningar om vanvård en större andel än de som rörde våld inom familjen.

När det gäller anmälningar om våld inom familjen har under åren 2023–2024 det skett en förändring i vem som gör anmälningarna. Under 2024 kom en större andel från socialtjänsten inom den egna kommunen jämfört med tidigare år. Samtidigt minskade antalet anmälningar från polisen i jämförelse med 2023, medan anmälningar från skolan låg kvar på en stabil nivå.

Orosanmälningar gällande vanvård – både fysisk och psykisk – har också förändrats något i könsfördelning. År 2023 avsåg dessa i något högre grad flickor, medan en större andel av anmälningarna under 2024 gällde pojkar.

En tydlig trend under 2024 är att anmälningarna rört fler unika individer än tidigare. Som exempel ökade anmälningar om våld inom familjen från 45 individer 2023 till 59 individer 2024. Gällande oro för vanvård (fysisk och psykisk) anmäldes 75 unika individer under 2024,

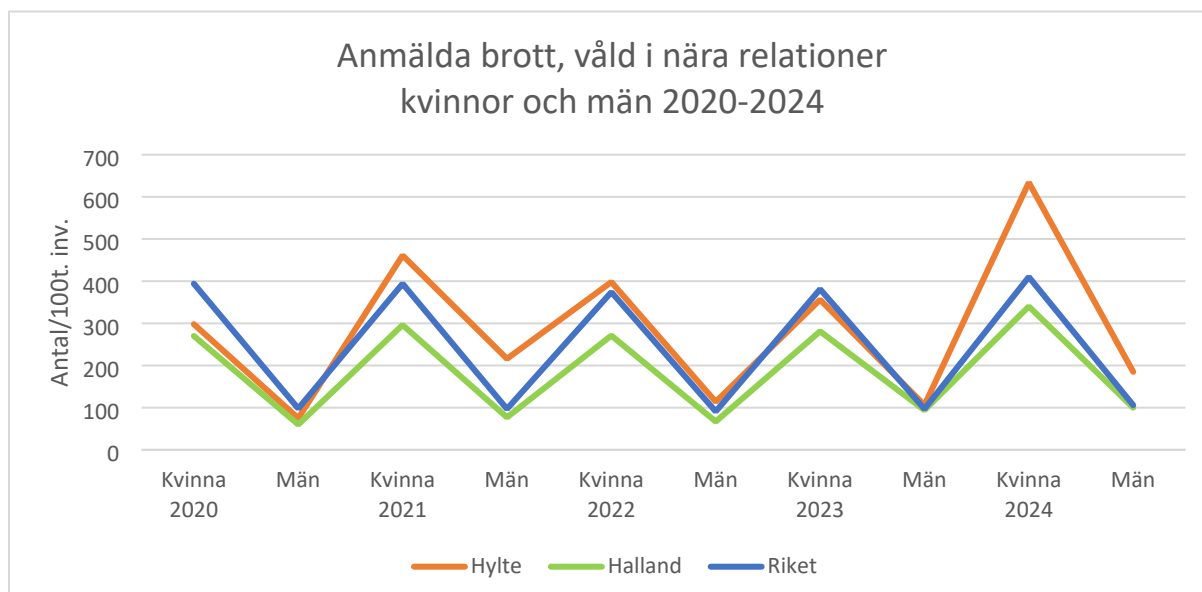
jämfört med 45 året innan. De flesta av dessa anmälningar inkom från privatpersoner, skola och polis – med en ökning av anmälningar från privatpersoner jämfört med 2023 (Treserva).

Andelen barnutredningar som inleddes på grund av våld har varierat över åren. Mellan 2021–2022 låg denna andel på cirka hälften av samtliga utredningar. Under 2023 sjönk den till 22 %, men ökade återigen till 40 % under 2024.

Under 2023–2024 anmäldes 30 barnfridsbrott i Hylte kommun, en fördubbling jämfört med perioden 2021–2022. Lika många av brotten avsåg flickor som pojkar (BRÅ).

Vuxna

Hylte har sedan 2020 haft fler anmälda brott (per 100 tusen invånare) avseende våld i nära relation än Halland och har även flera år legat över riket, både gällande anmälningar för kvinnor och män (BRÅ).

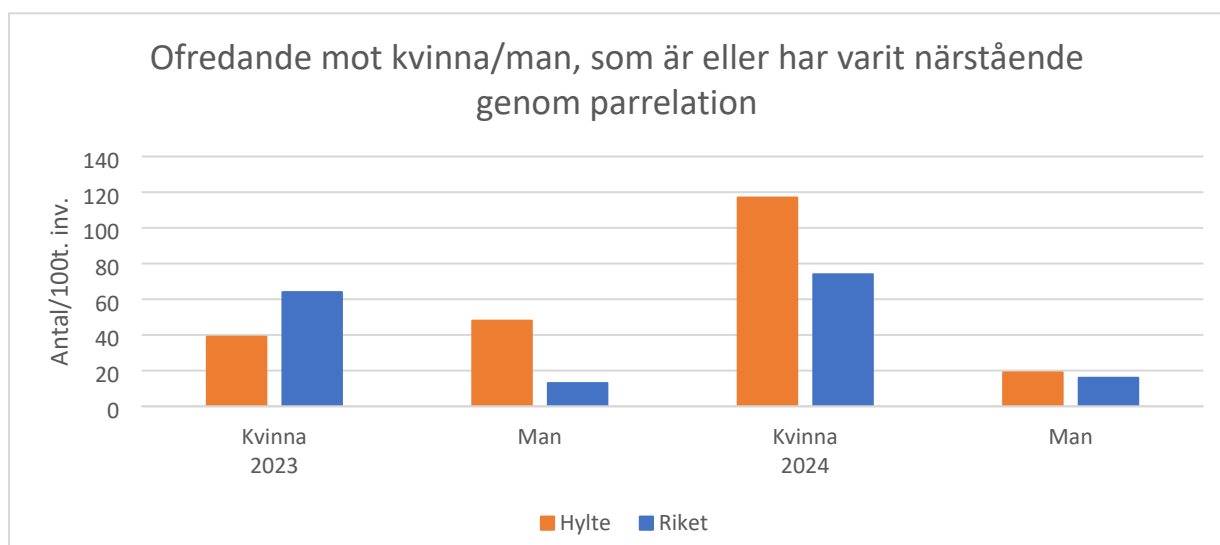

I denna kategori ingår anmälda brott som begåtts av närstående genom parrelation eller släktskap/familj. Brott som ingår är misshandel, olaga hot, olaga tvång, ofredande, våldtäkt, sexuella övergrepp och trakasserier, kvinnofridskränkning, mord, som skett mot kvinna/man 18 år eller äldre.

Otrygghet och trakasserier

En lägre andel av befolkningen i Hylte, 16-84 år, uppger oro för att utsättas för misshandel, våldtäkt/sexuella övergrepp jämfört med övriga Halland och riket.

Anmälda brott avseende ofredande mot kvinna, som är eller har varit närstående genom parrelation, har ökat de senaste åren. Hylte har sett till antal anmälda brott (per 100 tusen invånare) legat över riket när det avseende brott om ofredande mot både män och kvinnor, som är eller har varit närstående genom parrelation (BRÅ).

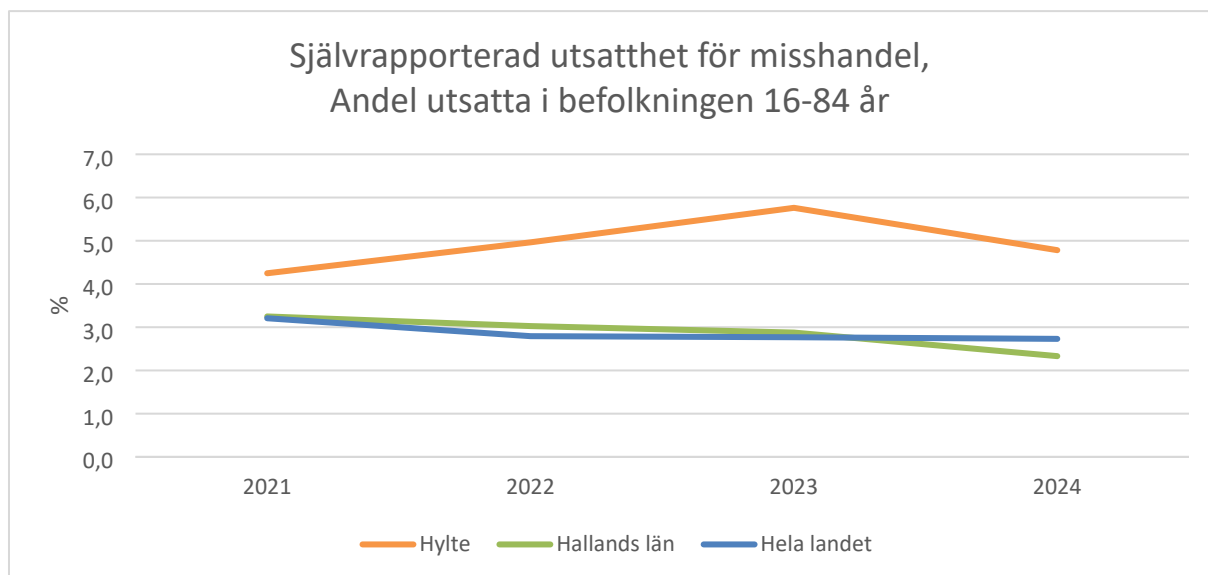

Hot och tvång

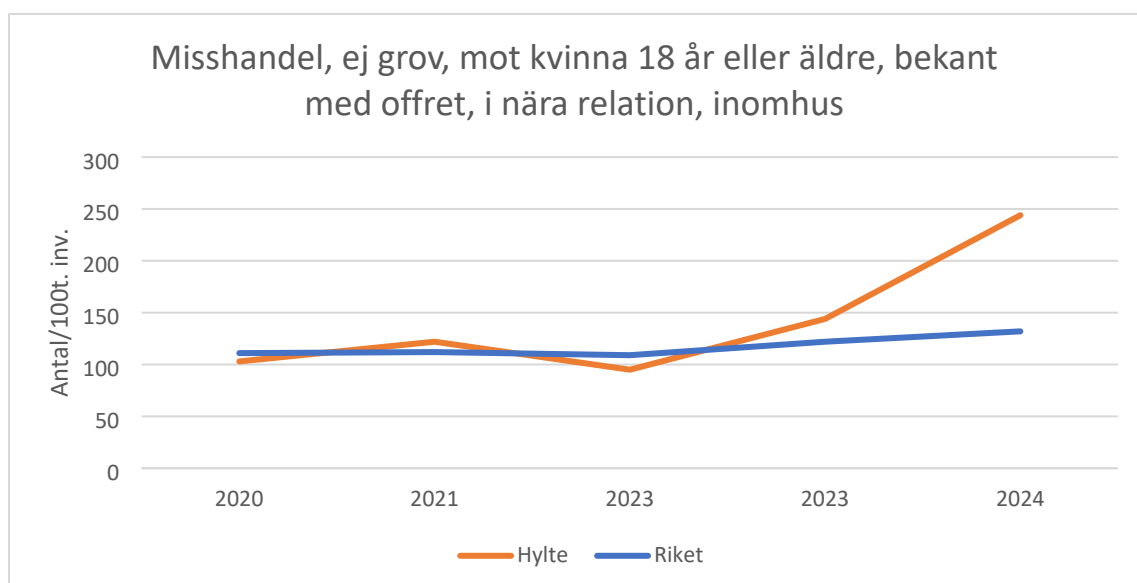
Hylte har 2023–2024 legat över riket när det gäller anmälda brott om olaga hot mot kvinna, som är eller har varit närstående genom parrelation, vilket avsåg totalt 15 anmälningar. Under samma period anmäldes totalt 7 brott om olaga hot mot man som är eller har varit närstående genom parrelation eller släktskap/familj (BRÅ).

Misshandel

Andel självrapporterade utsatta för misshandel (16–84 år) har legat över både Halland och riket (NTU).

Kvinnor är överlag överrepresenterade när det gäller utsatthet för brott om våld i nära relation. Mellan åren 2023 – 2024 var det vanligaste anmälda brottet, likt tidigare år, för brottstypen våld i nära relation, misshandel mot kvinna i nära relation i Hylte kommun.

Hylte har under 2023–2024 haft 3 anmälda brott om misshandel mot man, av någon som är eller har varit bekant med offret i nära relation. Sett till antal per 100 tusen invånare låg Hylte i nivå med riket 2024 (BRÅ).

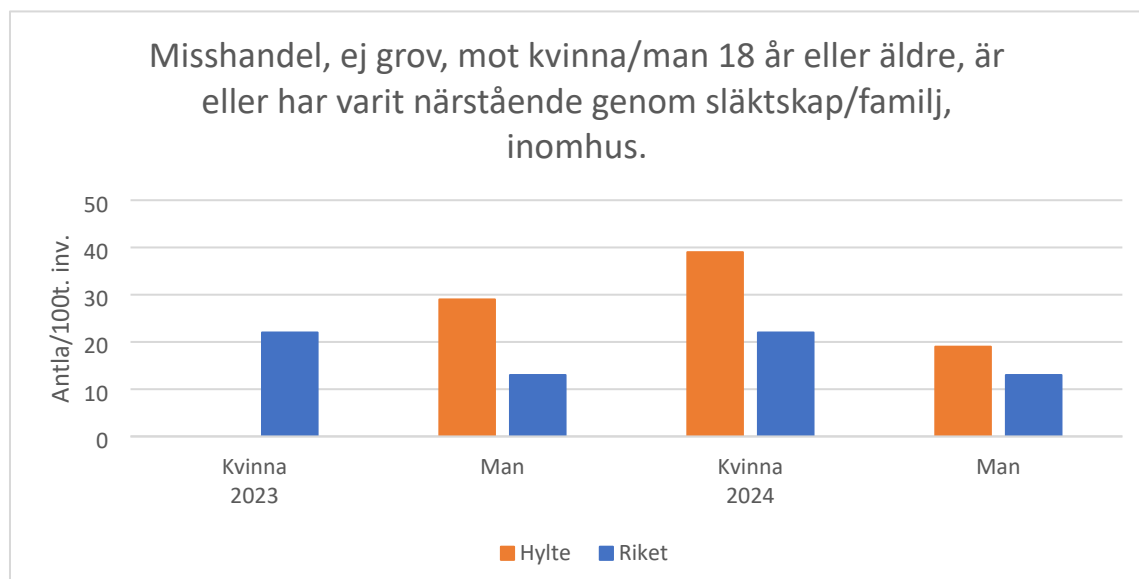
Sexuellt våld och utnyttjande

När det gäller självrapporterad utsatthet för sexualbrott i befolkningen, 16-84 år, har Hylte legat i nivå med Halland och riket senaste åren och lägre 2023 (NTU).

Under åren 2023–2024 anmäldes totalt sju brott om fullbordad och försök till våldtäkt mot kvinna, som är eller har varit närstående genom parrelation eller annan slags relation (BRÅ).

Hedersrelaterat våld och förtryck

2023–2024 anmäldes fem brott om misshandel mot man och fyra mot kvinna som är eller har varit närstående genom släktskap/familj, vilket kan handla om hedersrelaterat våld och förtryck. 2024 låg Hylte över riket när det gäller anmälningar om detta brott per 100 tusen invånare (BRÅ).

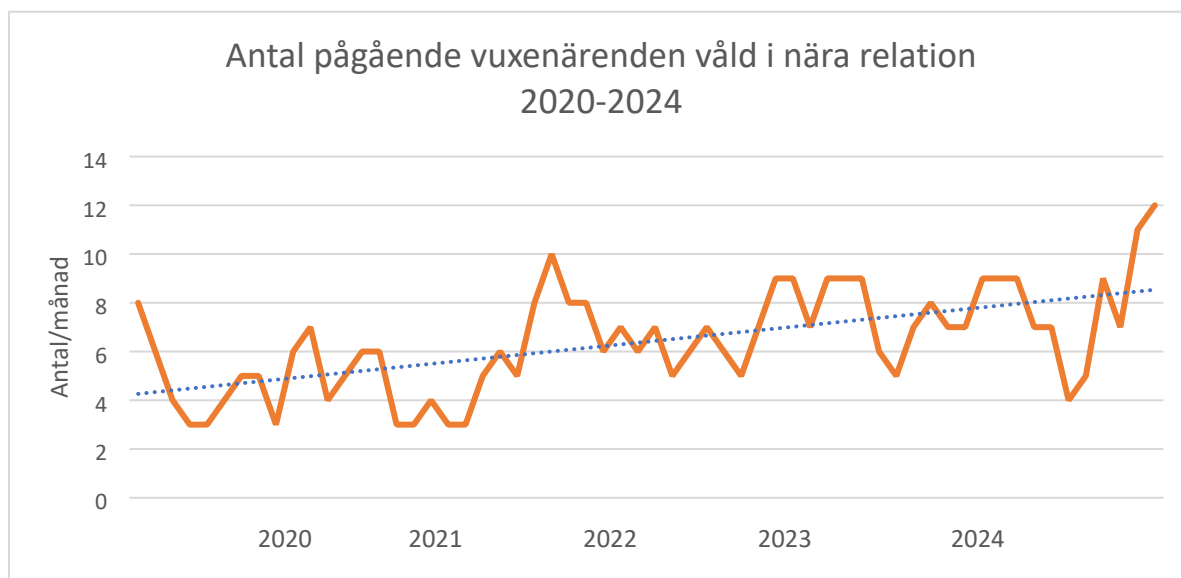

En anmälan om oro för hedersrelaterat våld för vuxen inkom till socialtjänsten 2023–2024. Socialtjänsten hade tre pågående ärenden som handlade om hedersrelaterat våld och förtryck under samma period.

Pågående ärenden socialtjänsten vuxna

Färre orosanmälningar om våld i nära relation till socialtjänsten inkom under perioden 2023–2024 jämfört med tidigare år, totalt 16 anmälningar.

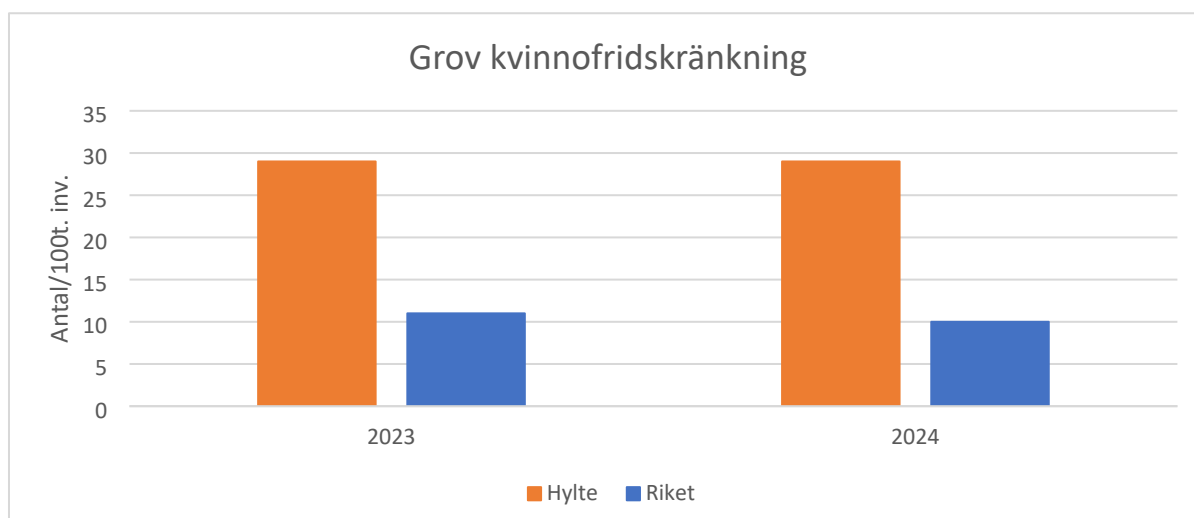
I likhet med anmälda brott om våld i nära relation ökar både antalet nyttillkomna ärenden och pågående ärenden hos socialtjänsten över tid. Under 2023 hade verksamheten 18 pågående ärenden avseende våld i nära relation och 2024 ökade siffran till 22 (Treserva).

Majoriteten av de vuxenärenden avseende våld i nära relation som inkommit till socialtjänsten under 2023–2024, har varit i åldern 26–55 år. Totalt har tre män varit aktuella under denna period, varav två män varit över 60 år. Detta ligger i linje med nationella siffror, där 94 % av ärenden som inkom till socialtjänsten under samma period avsåg våldsutsatta kvinnor (SKR, 2023).

I drygt hälften av de nyinkomna ärendena till socialtjänsten, mellan 2023–2024, bedöms våldet som grovt.

Hylte har haft totalt sex anmälda brott avseende grov kvinnofridskränkning⁵ 2023-2024, och har legat över riket i antal anmälda brott om grov kvinnofridskränkning per 100 tusen invånare under denna period (BRÅ).

⁵ Grov kvinnofridskränkning är ett vålds-, frids- eller sexualbrott som består av upprepad kränkning av en närstående eller tidigare närstående person, som är eller varit sammanboende med under äktenskapsliknande former.

Sammanfattning

Kartläggningen visar att våldsutsatthet fortsatt förekommer bland både barn, unga och vuxna i Hylte kommun. Särskilt tydlig är bilden av ett ökat fokus på psykiskt och verbalt våld, samt ett fortsatt mörkertal kopplat till hedersrelaterat förtryck och våld i nära relationer.

Statistiken visar att Hylte i flera avseenden ligger över riksnivå vad gäller anmälda brott – särskilt i ärenden som rör barn, unga och kvinnor. Samtidigt framgår det att medvetenheten om ämnet har ökat, särskilt i skolmiljö, där temadagar och utbildning lett till fler samtal och orosanmälningar.

Medarbetare beskriver en vardag där våldets uttryck förändras, där psykisk utsatthet blir vanligare och där normer, kultur, digitalisering och samhällsförändringar påverkar ungas livsvillkor. Det finns också tecken på att fler vågar berätta, även om det är oklart om detta beror på ökad förekomst eller förbättrade förutsättningar att lyfta frågan.

Det fortsatt höga antalet orosanmälningar, socialtjänstens ärenden och rapporterad brottsstatistik pekar på ett stort behov av insatser. Kartläggningens resultat betonar vikten av fortsatt samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och civilsamhälle – men också behovet av tidiga förebyggande insatser, riktade utbildningar och strukturer för att snabbt fånga upp signaler.

Kartläggningen utgör ett viktigt underlag för kommunens fortsatta arbete med att förebygga, upptäcka och hantera våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck – med målet att alla invånare, oavsett ålder och bakgrund, ska leva ett liv fritt från våld.

Källförteckning

Brottsförebyggande rådet, Statistikdatabas statistik.bra.se

Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2017–2024,
<https://bra.se/statistik/indikatorer-for-kommuners-lagesbild#query/hylte>

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, LUPPEN, 2024